

Khu BTTN A Vương

Tên khác

Sao La

Tỉnh

Quảng Nam

Tình trạng

Đề xuất

Ban quản lí được thành lập

Chưa thành lập

Vĩ độ

16°00' vĩ độ Bắc

Kinh độ

107°30' kinh độ Đông

Vùng địa lý sinh học

Ma -Trung Trung Bộ

Tình trạng bảo tồn

Theo kết quả của một đợt khảo sát đa dạng sinh học ở tỉnh Quảng Nam năm 1997, Quỹ bảo vệ Thiên nhiên Thế giới (WWF) Chương trình Đông Dương, Viện Điều tra Quy hoạch Rừng, Cục Kiểm Lâm và Chi Cục Kiểm Lâm tỉnh Quảng Nam đã đề xuất thành lập một khu bảo tồn thiên nhiên ở phía bắc huyện Hiên (Wikramanayake *et al.* 1997). Khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên này nằm ở phía bắc sông A Vương và lấy tên của con sông này. Tuy nhiên, từ khi đề xuất được đưa ra, chưa có hành động cụ thể nào nhằm tiến tới thành lập một khu bảo tồn thiên nhiên tại đây. A Vương chưa được nghiên cứu khả thi, cũng như dự án đầu tư chưa được xây dựng. A Vương cũng không có trong danh sách đề xuất các khu rừng đặc dụng Việt Nam đến năm 2010 (Cục Kiểm Lâm 1998).

Vị trí chính xác của khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên A Vương chưa được xác định, ranh giới của khu bảo tồn cũng chưa được định hình. Ranh giới có tính tạm thời theo đề xuất của Wikramanayake *et al.* (1997) sẽ bao gồm phần diện tích ở phía nam của các huyện A Lưới và Nam Đông, tỉnh Thừa Thiên - Huế cùng với phần phía bắc của huyện Hiên, tỉnh Quảng Nam. Trên thực tế, đã có

một văn bản đề xuất thành lập một khu bảo tồn thiên nhiên với tên gọi là khu bảo tồn Sao La ở phía Bắc tỉnh Thừa Thiên Huế. Không có thông tin thêm về đề xuất này, tuy nhiên, có thể phỏng đoán khu vực đề xuất này cũng nằm trong vùng rừng liên kết với khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên A Vương về phía tỉnh Thừa Thiên Huế. Do không có đủ thông tin, nên sẽ không có phiếu thông tin riêng cho khu bảo tồn Sao La trong tài liệu này.

Địa hình và thủy văn

Khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên A Vương nằm ở phía bắc huyện Hiên, tiếp giáp với ranh giới tỉnh Thừa Thiên - Huế ở phía bắc và với biên giới Việt-Lào ở phía tây. Khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên nằm trong dãy Trường Sơn có địa hình đồi núi dốc với độ cao từ 600 đến khoảng 1500 m so với mặt biển. Toàn bộ các khe suối bên trong khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên xuất phát từ sát biên giới với tỉnh Thừa Thiên Huế và Lào chảy theo hướng nam và tây đổ vào sông A Vương. Con sông này sau đó đổ vào sông Kôn.

Đa dạng sinh học

Khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên có hai kiểu rừng tự nhiên chính là rừng thường xanh đất thấp

và rừng thường xanh núi thấp. Theo các báo cáo thì rừng còn khá nguyên vẹn với hệ thực vật có mức độ đa dạng cao về thành phần loài: trong đợt khảo sát đa dạng sinh học 1997 đã ghi nhận 402 loài thực vật bậc cao có mạch tại huyện Hiên. Khu hệ động vật ở khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên rất ít được nghiên cứu, tuy nhiên vùng này đã được biết là nơi phân bố của lai loài thú mồi được mô tả trong thời gian gần đây là Sao La *Pseudoryx nghetinhensis* và Mang Trường Sơn *Muntiacus truongsonensis* (Wikramanayake *et al.* 1997).

Khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên A Vương tiếp giáp với Khu Bảo tồn Đa dạng Sinh học Quốc gia Xe Sap của Lào và liên kết qua một dải rừng thường xanh với Vườn Quốc gia Bach Mã ở phía đông. Xét trên quy mô bảo tồn vùng, khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên A Vương là một mắt xích quan trọng trong nỗ lực bảo tồn cảnh quan xuyên quốc gia từ Xe Sap ở Lào đến vùng bờ biển Việt Nam. Cảnh quan này có thể xem là "hành lang xanh" bao gồm chuỗi mắt xích các khu rừng tự nhiên liên tục còn lại cuối cùng nối dãy Trường Sơn và biển Đông.

Các vấn đề về bảo tồn

Đây là một trong những vùng có mật độ dân cư thấp nhất Việt Nam. Tại xã A Vương, mật độ dân số là 9 người/ km². Dân tộc chủ yếu sinh sống tại huyện Hiên là người Cà Tu. Tình trạng kinh tế xã hội của người dân ở đây nói chung rất nghèo: canh tác nương rẫy là hoạt động nông nghiệp chủ yếu nên năng suất rất thấp. Nhiều gia đình phải chịu 3 đến 4 tháng đói mỗi năm, trong thời gian đó, hầu hết họ phải vào rừng săn bắn hoặc thu hái lâm sản để bổ sung cho khẩu phần ăn của gia đình (Wikramanayake *et al.* 1997). Hiện tượng phá rừng làm nương rẫy và săn bắn được coi là những mối đe dọa lớn nhất đến khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên A Vương (Vũ Văn Dũng pers. comm.). Hiện tượng đặt bẫy khắp nơi là mối đe dọa lớn đến quần thể Sao la và Mang Trường Sơn đang sinh sống trong khu vực.

Các giá trị khác

Rừng trong khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên đóng vai trò phòng hộ đầu nguồn sông Kôn, đây là nguồn nước tưới tiêu và sinh hoạt quan trọng nhất cho vùng tây bắc tỉnh Quảng Nam.

Các dự án có liên quan

Một dự án cỡ vừa của Quỹ Môi trường Toàn Cầu (GEF) để bảo vệ cho "hành lang xanh" bao gồm các vùng rừng tự nhiên liên kết giữa dãy Trường Sơn và Biển Đông đang được tổ chức WWF Chương trình Đông Dương xây dựng. Nếu dự án bảo tồn cảnh quan này được thực hiện, có thể sẽ có một số hoạt động được tiến hành tại khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên A Vương.

Tài liệu tham khảo

Wikramanayake, E., Vu Van Dung and Pham Mong Giao (1997) A biological and socio-economic survey of west Quang Nam province with recommendations for a nature reserve. Hanoi: WWF Indochina Programme, the Forest Inventory and Planning Institute and the Forest Protection Department.

Wikramanayake, E., Vu Van Dung and Pham Mong Giao (1997) [A biological and socio-economic survey of west Quang Nam province with recommendations for a nature reserve]. Hanoi: WWF Indochina Programme, the Forest Inventory and Planning Institute and the Forest Protection Department. In Vietnamese.